

Onderwerp	Vismarkt - Programma van Wensen en volgende fase
Portefeuillehouder	De heer T.A.H.M. Blankers

Aanleiding / voorgeschiedenis

De Vismarkt is een belangrijke centrale ontmoetingsplek in de vesting Heusden. Door de ingehuurd partijen is een participatieproces uitgevoerd om samen met inwoners en ondernemers wensen en ideeën te verzamelen voor een leefbare en toekomstbestendige Vismarkt.

Op 8 maart 2022 besloot u om uitvoering te geven aan de verkenningsfase horende bij de procesaanpak om te komen tot een gedragen visie voor de Vismarkt. Onderdeel van dit besluit waren het opstellen van een klankbordgroep (Heusdens Overleg) en het inhuren van een externe partij voor begeleiding van de verkenningsfase. Op 25 april 2023 besloot u om akkoord te gaan met het tweede gedeelte van het proces rondom de Vismarkt, waarbij de ontvangen input uit de voorgaande fase moest worden aangescherpt en vertaald naar een Programma van Wensen (PvW).

In dit voorstel staan de activiteiten van dit tweede gedeelte van het proces. In bijgevoegd rapport leest u het verloop van het participatie- en verbindingsproces terug en treft u het Programma van Wensen aan. Hiermee wordt deze fase van het proces afgerond.

Daarnaast gaat dit voorstel over de volgende fase van het proces die bestaat uit het opstellen van een schetsontwerp en een kostenraming om tot een Programma van Eisen (PvE) te komen voor de technische uitwerking van de herinrichting van de Vismarkt.

Feitelijke informatie

Participatieproces

In het proces rondom de Vismarkt is nauw samengewerkt tussen gemeente, de leden van het Heusdens Overleg en de bureaus Maatschap voor Communicatie en Bureau Ruimtekoers. Met elkaar is nagedacht over de participatievraag en de vorm van de activiteiten, waarbij is geprobeerd om alle inwoners en ondernemers van de vesting te betrekken. Ook de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en ambtelijke vakspecialisten zijn betrokken in het proces om randvoorwaarden en informatie naar boven te halen.

In het Heusdens Overleg van 30 november jl. is de vraag gesteld of men wel is geslaagd in de opzet om in dit proces de 'stille minderheid' te betrekken. Kijkend naar het proces zijn er bijzondere en positieve dingen gebeurd; er is veel verbinding en begrip ontstaan. Alle inwoners en ondernemers uit de vesting hebben de kans gehad om mee te denken en hun mening te geven. Voor zowel de Week van de Vismarkt als de excursie kon iedereen zich aanmelden. Voor het invullen van de online enquête hebben de leden van het Heusdens Overleg huis-aan-huis een uitnodiging verspreid. In deze uitnodiging werd ook de mogelijkheid gegeven voor hulp bij het invullen van de enquête.

Terugkijkend naar het proces en de aanwezigen tijdens de Week van de Vismarkt en de excursie, kan worden geconcludeerd dat, ondanks de goede opkomst, het niet volledig is gelukt om juist een grotere vertegenwoordiging van de 'stille meerderheid' in beweging te krijgen richting het stadhuis voor de Week van de Vismarkt. Ondanks dat daarvoor alle ruimte is geboden en inwoners persoonlijk zijn geïnformeerd. Daarbij is het de vraag of het realistisch is om te denken dat iedereen te bereiken is. De hoge respons op de online enquête laat zien dat de betrokkenheid in de vesting echter wel hoog is en veel Heusdenaren wel mee willen denken, maar mogelijk in minder intensieve mate.

Het participatieproces is een zeer waardevol verbindingsproces voor de vesting geworden en heeft waardevolle inzichten en informatie opgeleverd. De begeleidende bureaus hebben dit opgeleverd in

het rapport 'Samen op zoek naar de Vismarkt van de toekomst - Verslag van de tweede fase van het participatieproces in de vesting' met daarin het PvW.

Schetsontwerp en kostenraming

De volgende stap in het proces is het opstellen van een schetsontwerp en een kostenraming, die het PvE zullen vormen voor de technische uitwerking om te komen tot de herinrichting van de Vismarkt. Het PvW is de basis voor deze stap.

De voorbereiding hiervoor is al gedaan: voor zitting in en begeleiding van het ontwerpteam is Lucia van der Horst (spreker thema-avond 'Openbare ruimte, historie en groen' in de Week van de Vismarkt) gevraagd. Zij is architectuurhistoricus en heeft ruime ervaring. Bovendien was iedereen op die avond erg enthousiast over haar visie. Op verzoek van de gemeente heeft zij een aantal ontwerp bureaus opgegeven die gevoel hebben voor een opgave zoals die van de Vismarkt.

Op donderdag 9 november jl. heeft de gemeenteraad een motie aangenomen die ingaat op de inrichting van de Vismarkt. Deze motie is deels uitgevoerd. Het restant krijgt invulling door te experimenteren met oefenopstellingen op de Vismarkt. Samen met het Heusdens Overleg, het ontwerp bureau en de begeleidende bureaus wordt onderzocht welke ideeën zich lenen om waardevolle inzichten te verzamelen voor het ontwerpproces.

Afweging

Het proces, om tot een goed bekeken, gewogen en breed gedragen toekomstvisie voor de Vismarkt te komen, wordt zorgvuldig doorlopen. Alle inwoners en ondernemers uit de vesting hebben de mogelijkheid gehad om hun wensen voor een toekomstbestendige Vismarkt kenbaar te maken.

Het proces staat in het teken van de Vismarkt, waar de meeste functies samenkomen. De uitkomst van dit proces heeft mogelijk gevolgen voor de rest van de vesting. De keuzes gaan niet alleen over het centrale plein, maar ook over de toekomst van de vesting als geheel.

Met de afronding van deze fase en het bekend worden van het PvW is een belangrijke stap in het participatieproces gezet. Het PvW is een toetssteen voor de gemeente om de Vismarkt opnieuw in te richten. Dat betekent niet dat alles dat beschreven is, één op één moet worden uitgevoerd. De kernwaarden zijn leidend en met inwoners en ondernemers moet er worden gekeken naar wat praktisch werkt.

De volgende fase in het proces is het ontwerpen van de toekomstige Vismarkt. Er is gezocht naar een ontwerp bureau met veel ervaring met participatieprocessen, sterke referentieprojecten en de juiste ontwerpaanpak met cultuurhistorie als vertrekpunt. Uit de vervolgens gehouden kennismakingsgesprekken, waarin ook een lid van het Heusdens Overleg een adviserende rol heeft vervuld, en de ontvangen offertes, is de keuze gevallen op bureau Hosper. Hun aanpak treft u bij dit voorstel aan.

Er is veel energie in de vesting om met elkaar de volgende stap te zetten. Ook in de ontwerpfase worden inwoners en ondernemers opnieuw betrokken. Daarbij staat het PvW dan niet meer ter discussie. Naast het ontwerpen van de toekomstige Vismarkt is het gezamenlijk gebruik van de Vismarkt ook een belangrijk element in het PvW. Het voorstel is om hiervoor nogmaals de begeleidende bureaus Maatschap voor Communicatie en Bureau Ruimtekoers te betrekken. De participatieaanpak van de bureaus wordt gewaardeerd in de vesting. Dit komt terug in het Heusdens Overleg en zij zijn inmiddels een 'bekend' gezicht in de vesting. Het inschakelen van een nieuw bureau/geen bureau leidt onvermijdelijk tot het opnieuw moeten opbouwen van relaties en kennis van de omgeving. Met de vervolgoopdrachten aan deze bureaus wordt echter wel de grens voor een enkelvoudige onderhandse aanbesteding in het gemeentelijk inkoopbeleid overschreden. Het is dan

ook noodzakelijk dat u besluit om voor deze opdrachten gebruik te maken van de mogelijkheid in het inkoopbeleid om af te wijken van de daarin gestelde kaders.

De totale kosten voor de inmeting van het terrein, het ontwerp bureau, deelname van de architectuurhistoricus in het ontwerp team en de begeleiding door de bureaus van de participatie bedragen € 80.000.

Daarnaast wordt voorgesteld om aanvullend een bedrag van € 10.000 beschikbaar te stellen voor organisatie- en onderzoekskosten. Deze post wordt gebruikt voor het uitvoeren van onderzoeken die in deze fase van het proces nodig zijn, zoals de uitvoering van een boomtechnisch onderzoek naar de kwaliteit en stabiliteit van de aanwezige kastanjeboom.

Gelet op het vorenstaande is het voorstel om te besluiten:

- kennis te nemen van het bijgevoegde rapport 'Samen op zoek naar de Vismarkt van de toekomst' over het participatieproces in de vesting;
- het daarin opgenomen advies voor het vervolgproces over te nemen;
- opdracht te geven aan bureau Hosper voor het opstellen van het programma van eisen (inclusief een schetsontwerp en kostenraming);
- opdracht te geven aan Lucia van der Horst voor deelname aan en begeleiding van het ontwerp team;
- gebruik te maken van de mogelijkheid in het gemeentelijk inkoopbeleid om af te wijken van de daarin gestelde kaders zodat de opdracht voor de begeleiding van het vervolgproces aan Maatschap voor Communicatie en Bureau Ruimtekoers kan worden gegund;
- de bijgevoegde raadsinformatiebrief toe te sturen aan de raadsleden.

Inzet van middelen

In de begroting zijn hiervoor geen middelen opgenomen. Het bedrag van € 90.000 om te komen tot een programma van eisen (inclusief een schetsontwerp en kostenraming) en organisatie- en onderzoekskosten zal worden opgenomen in de bestuursrapportage.

Risico's

Dit zorgvuldige proces levert de verwachting op dat er straks daadwerkelijk substantiële aanpassingen aan de Vismarkt worden gedaan. De aanpassingen zullen echter het resultaat zijn van het volledige proces.

Nu de wensen concreet in het PvW opgeschreven staan, kan dit emoties oproepen in de vesting. Het is belangrijk om zo snel mogelijk een concreet schetsontwerp op te stellen om zo duidelijkheid te geven aan alle betrokkenen. De verwachting is dat het schetsontwerp eind maart klaar is.

Procedure / vervolgstappen

Als u conform dit voorstel besluit, zal opdracht worden gegeven aan de genoemde bureaus om de volgende stap te zetten in het proces rondom de herinrichting van de Vismarkt.

Het schetsontwerp zal naar verwachting eind maart 2024 klaar zijn. Vervolgens kan dan voor het zomerreces het voorstel voor een uitvoeringskrediet worden gedaan aan de gemeenteraad. Wanneer de raad dit krediet beschikbaar stelt, is het streven om de werkzaamheden in de winter van 2024/2025 uit te voeren.

Voorgenomen besluit

Het voorstel is om bijgaand besluit vast te stellen.

BESLUIT

Het college van Heusden heeft in de vergadering van 16 januari 2024

besloten:

- kennis te nemen van het bijgevoegde rapport 'Samen op zoek naar de Vismarkt van de toekomst' over het participatieproces in de vesting;
- het daarin opgenomen advies voor het vervolgproces over te nemen;
- opdracht te geven aan bureau Hosper voor het opstellen van het programma van eisen (inclusief een schetsontwerp en kostenraming);
- opdracht te geven aan Erfgoedvisie / Lucia van der Horst voor deelname aan en begeleiding van het ontwerpteam;
- gebruik te maken van de mogelijkheid in het gemeentelijk inkoopbeleid om af te wijken van de daarin gestelde kaders zodat de opdracht voor de begeleiding van het vervolgproces aan Maatschap voor Communicatie en Bureau Ruimtekoers kan worden gegund;
- de bijgevoegde raadsinformatiebrief toe te sturen aan de raadsleden.

namens het college van Heusden,
de secretaris,

mr. H.J.M. Timmermans